

Sarveiskalvon haavauma

Lääkärikirja Duodecim

23.12.2021

Silmätautien erikoislääkäri Matti Seppänen

- Sarveiskalvon haavauman syyt
- Sarveiskalvon haavauman riskitekijät
- Sarveiskalvon haavauman oireet
- Milloin lääkäriin
- Sarveiskalvon haavauman toteaminen
- Erotusdiagnostiikka
- Sarveiskalvon haavauman itsehoito
- Sarveiskalvon haavauman hoito
- Sarveiskalvon haavauman seuranta
- Sarveiskalvon haavauman ennaltaehkäisy
- Kirjallisuutta

Keskeistä

- Sarveiskalvon haavauma on hyvin tavallinen silmän alueen vaiva.
- Sarveiskalvon haavauma aiheutuu usein vammasta.
- Sarveiskalvon haavauman oireina voivat olla silmän alueen kipu – erityisesti silmän räpyttelyyn liittyvä, valonarkuus ja joskus voimakaskin silmän vetistys.

Sarveiskalvo on silmän uloin, läpinäkyvä osa. Sarveiskalvon haavauma on pinnallinen vamma, joka ei läpäise kokonaan silmän rakenteita.

Sarveiskalvon haavauman syyt

Sarveiskalvon haavauma johtuu usein vamman aiheuttamasta pinnallisesta vauriosta.

Sarveiskalvon haavauman riskitekijät

Ilman suojalaseja tapahtuva työskentely tai urheilu (palloilulajit, suunnistus) altistavat sarveiskalvon haavaumille.

Sarveiskalvon haavauman oireet

Kipu, arkuus valolle, silmän vetistys ja räpyttelyyn liittyvä kipu ovat usein oireina.

Milloin lääkäriin

Jos silmään on kohdistunut mahdollinen vamma (esim. työssä tai liikunnassa), jonka jälkeen esiintyy edellä kuvattuja oireita, on syytä hakeutua lääkäriin saman vuorokauden aikana.

Jos lääkärikäynnin jälkeen silmän oirekuva pahenee siitä huolimatta, että hoito on aloitettu, tulee hoitoon hakeutua viipymättä.

Sarveiskalvon haavauman toteaminen

Yleislääkärin tutkimuksissa silmän pinta värjätään fluoreseiinivärillä. Värjäyksen avulla

pystytään erottamaan haavauma terveestä sarveiskalvosta.

Erotusdiagnostiikka

[Sarveiskalvon herpestulehdus](#) voi muistuttaa oireiltaan sarveiskalvon haavaumaa. Sarveiskalvon värjäys auttaa yleensä tunnistamaan herpestulehduksen. Tarvittaessa silmän pinnalta otetaan virusnäytteet.

Sarveiskalvon haavauman itsehoito

Sarveiskalvon haavauman hoidon aikana tulee välttää saunomista, pölyisiä oloja ja silmän hieromista.

Kostuttavat säilöntäaineettomat silmätipat käytettynä useita kertoja päivässä helpottavat usein oireita ja voivat nopeuttaa haavauman paranemista.

Sarveiskalvon haavauman hoito

Sarveiskalvon haavauman hoitona käytetään usein mikrobilääkevoidetta 3–5 päivän ajan. Lääkärin tutkimusten jälkeen saatetaan hoidoksi aloittaa lisäksi myös silmän peittävä sidos vuorokauden ajaksi. Jos potilas on käyttänyt piilolaseja tai haavauman on aiheuttanut eläimen kynnen raapaisu, ei peittävää sidosta käytetä.

Sarveiskalvon haavauman paraneminen voi joskus pitkittyä. Paranemisen pitkittyessä on silmälääkärin tutkimus usein aiheellista.

Luomien virheasento tai luomien tulehdus voi pitkittää sarveiskalvon haavauman paranemista. Luomien tulehduksen hoitoon harkitaan suun kautta otettavaa antimikrobilääkitystä (esim. doksisykliini, 40–100 mg vuorokaudessa).

Sarveiskalvon haavauman seuranta

Useimmiten sarveiskalvon haavauma kontrolloidaan 2–5 vuorokauden kuluttua ensimmäisestä lääkärikäynnistä. Jos potilas on käyttänyt piilolaseja, tulehdusriski on suurempi. Tällöin potilas tutkitaan usein jo seuraavana päivänä ensimmäisen lääkärikäynnin jälkeen.

Jos sarveiskalvon haavauma on suuri (esim. jos sen laajuus on yli puolet sarveiskalvon koko pinta-alasta), kontrolloidaan tilanne usein kahden vuorokauden kuluttua ensimmäisestä lääkärikäynnistä.

Jos sarveiskalvon haavauma on pieni eikä paranemiselle ole tiedossa merkittäviä riskitekijöitä, ei paranemista välttämättä kontrolloida.

Sarveiskalvon haavauman ennaltaehkäisy

Suojalasien käyttö työskennellessä vähentää riskiä saada sarveiskalvon haavauma. Riskialttiissa urheilulajeissa (maila- ja palloilulajit, suunnistus) suojalasien käyttö vähentää merkittävästi sarveiskalvon haavauman riskiä.